

Parlamentul
Republicii Moldova

N.R. nr. 17

04 iulie 2024

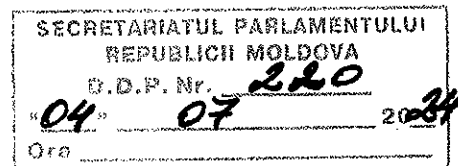
**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului Republicii Moldova, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă, proiectul de lege cu privire la modificarea unor acte normative (Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală).

Anexe:

1. Proiectul de lege
2. Notă informativă

Deputați în Parlament:

N. Rusol *Rusol*

Lu. Li-bora *Self*
Stefan Valeriu *F. Stenobog*

Lege
cu privire la modificarea unor acte normative
(Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele
comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în
Republica Moldova, Codul muncii al Republicii Moldova nr.
154/2003, Legea nr. 436/2006 privind administrația publică
locală)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică:

Art. I. — La punctul 2 din Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova (Monitorul Oficial, 1990, nr. 5), cu modificările ulterioare, textul „Ziua sfântului în al cărui nume e sfințită biserica din localitatea respectivă (Hramul bisericii)” se substituie cu textul „Ziua Hramului bisericii și/sau a localității respective”.

Art. II. — La articolul 111 alineatul (1) litera j) din Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159—162, art. 648), cu modificările ulterioare, textul „ziua Hramului bisericii din localitatea respectivă, declarată în modul stabilit de consiliul” se substituie cu textul „ziua Hramului bisericii și/sau a localității respective, stabilite prin decizia consiliului”.

Art. III. — La articolul 14 alineatul (2) litera s) din Legea nr. 436/2006 privind Administrația publică locală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 32—35, art. 116), cu modificările ulterioare, sintagma „stabilște data celebrării hramului localității respective” se substituie cu sintagma „stabilește data celebrării hramului bisericii și/sau a localității respective”.

Art. IV. — Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege cu privire la modificarea unor acte normative
(Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative,
zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, Codul muncii
al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea nr. 436/2006 privind
administrația publică locală)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Autorul proiectului de Lege cu privire la modificarea unor acte normative (Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova, Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală) este deputatul în Parlamentul Republicii Moldova – Nicolai RUSOL.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Elaborarea prezentului proiect de lege organică este dictată de necesitatea corectării unor necorelări existente actualmente în prevederile: 1) HP nr. 433/1990, 2) Codului muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 și 3) Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

Astfel, urmare a adoptării prezentei Legi, vor fi înlăturate necorelările existente, actualmente în aceste acte normative.

Prin urmare, drept finalitate prin adoptarea acestui proiect: vor fi înlăturate carențele existente actualmente în aceste acte normative cu privire la ziua Hramului bisericii localității respective și ziua Hramului localității, acolo, unde nu există biserică. De altfel, problemele apar la interpretarea și aplicarea deciziilor Consiliului local prin care în localitățile unde nu există biserică sa instituit celebrarea hramului localității la o altă dată/într-o altă zi decât cea declarată pentru biserica și localitatea reședință a comunei.

Conform datelor statistice furnizate de către reprezentanții a 31 din 35 UAT de nivelul II, nu există locașuri sfinte în 262 de localități (sate).

În raionul Ungheni din cele 74 de localități nu există biserică în 18. Patru sate, care nu au biserică celebrează Hramul satului în ziua aprobată prin decizia Consiliului Local de. Alte 15 sate în care nu există biserică și nici decizia Consiliului Local, hramul e celebrat de către localnici, în pofida lipsei cadrului de reglementare.

În mun. Chișinău din 35 de localități, numai în 9 dintre ele au fost adoptate decizii prin care este stabilită data celebrării Hramului acestora.

În raionul Cahul 15 localități din cele 55 existente, nu sunt biserici. Totuși, chiar dacă nu dispun de biserică, în 5 sate localnicii sărbătoresc hramul localității lor.

În raionul Călărași 8 sate din 44 nu dispun de biserică, dar localnicii sărbătoresc propriul hram al satului. Decizia Consiliului Local privind celebrarea hramului este aprobată numai în unele dintre ele.

În raionul Căușeni din 48 de localități în 11 nu există biserici. Totodată, în 4 sate în care nu există biserică Consiliul Local a stabilit prin Decizia sa data celebrării Hramului satului.

În raionul Dubăsari din 15 localități în 2 dintre acestea nu există biserică și nici Decizia Consiliului Local de a celebra Hramul satului.

În raionul Dondușeni din 30 de localități în 5 nu există biserică. Într-unul din sate dintre acestea nici decizia Consiliului Local nu este aprobată.

În raionul Drochia din 40 de localități în 6 dintre acestea nu există biserică.

În componența raionului Fălești sunt 76 de localități, iar în 21 dintre acestea nu există biserică. În 19 sate, în care nu există biserică nu a fost aprobată nici decizia Consiliului Local, la acest subiect, iar localnicii sărbătoresc Hramul satului în lipsa oricăror reglementări.

În raionul Florești sunt 74 de localități, dintre care, în 17 sate nu există biserică. În 16 sate localnicii sărbătoresc propriul Hram al satului fără oricare reglementări.

În raionul Glodeni sunt 35 de localități, dintre care în 10 sate nu există biserică. În unul dintre acestea, Hramul satului se celebrează în temeiul deciziei Consiliului Local.

În raionul Hîncești din 63 de localități în 13 sate nu există biserică.

În raionul Ialoveni sunt 34 de localități, dintre care, în 8 localități nu există biserică, iar sărbătoarea Hramul se face, fără reglementare, într-o altă zi față de localitatea de reședință.

În raionul Leova din 40 de localități în 15 nu există biserici. În lipsa reglementărilor localnicii din 6 sate sărbătoresc propriul Hram al satului la o dată aleasă de către ei.

În raionul Nisporeni sunt 39 de localități, dintre care, în 7 sate nu există biserică.

În raionul Râșcani sunt 55 de localități, dintre care, în 17 sate nu există biserici.

În raionul Rezina sunt 41 de localități, iar în 9 sate din raion nu există biserică.

În raionul Sângerei sunt 70 de localități, iar în 16 dintre acestea nu există biserică.

În raionul Soroca sunt 68 de localități, dintre care, în 10 sate nu există biserică.

În raionul Strășeni sunt 39 de localități, dintre care, în 7 sate nu există biserică.

În raionul Telenești sunt 54 de localități, iar în 14 dintre acestea nu există biserică.

În componenta UTA Găgăuzia intră 32 de localități. Două dintre acestea, în lipsa bisericilor, sărbătoresc Hramul localității în temeiul deciziilor Consiliilor Locale respective.

Menționez că prezenta inițiativă legislativă este susținută atât de către APL-uri, cât și de locuitorii satelor în care nu există biserică. Urmare a adoptării modificărilor propuse, vor fi îndeplinite exigentele impuse de către criteriul de calitate a actelor legislative. Normele legale vor fi clare, precise și vor îngloba prevederile specifice atât pentru hramul bisericii al localității de reședință a lăcașului, cât și pentru hramul localității în care nu există biserică.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Stabilirea datei Hramului bisericii din localitatea respectivă, precum și a Hramului localității este transpusă în următoarele acte normative: Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003; Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală; Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova.

Domeniul vizat (hramul bisericii și al localității) este insuficient reglementat de către legiuitor. Ca rezultat, interpretarea aplicarea normelor de drept, în teritoriu, este una defectuoasă, iar normele în vigoare nu sunt suficiente să ofere soluții problemelor abordate, de aceea este necesară intervenția legiuitorului pentru a aduce mai multă claritate la acest compartiment. În tradiția noastră creștinească fiecare biserică are propriul hram, sărbătoare a bisericii, în cinstea unui Sfânt.

Actualmente, fiecare biserică și aproape fiecare localitate își au sărbătoarea lor, numită: 1) hramul bisericii și al localității / sau 2) al localității. De altfel, atunci când în localitate nu există biserică, de regulă, hramul localității 1) e sărbătorit odată cu hramul bisericii din localitatea vecină, la care sunt arondați/merg majoritatea localnicilor sau 2) se instituie expres de către Consiliul Local, o dată/zi care urmează a fi sărbătorit Hramul localității respective.

Hramul localității este o sărbătoare cu tradiție veche în spațiul nostru cultural, care din an în an se serbează cu mult fast în mai toate satele și orașele țării. Conform prevederilor legislative în vigoare stabilesc ziua când este sărbătorit hramul bisericii/localității, de regulă acestea coincid, este o zi de odihnă pentru locuitorii acelei localități.

Inițial, în Hotărârea Parlamentului nr. 433/1990 cu privire la zilele comemorative, zilele de sărbătoare și la zilele de odihnă în Republica Moldova și, respectiv, ulterior în Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, legiuitorul a statuat expres și exhaustiv faptul că, ziua Hramului bisericii din localitatea respectivă se stabilește de către autoritatea publică locală,

apoi, deja, în Legea nr. 123/2003 privind administrația publică locală și, respectiv, ulterior, în Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, observăm că este vorba despre faptul că, se stabilește data celebrării hramului localității. Astfel, suntem tentați să credem că legiuitorul nostru a luat în calcul și faptul că, nu există biserică în fiecare localitate, de aceea a fost modificată această prevedere legală.

Așadar, s-a instituit pe cale legală și sa încetățenit în tradiția noastră creștină și culturală existența atât a hramului bisericii, cât și a hramului localității respective, unde este amplasată biserica, care este o sărbătoare comună și se sărbătorește în aceeași zi de către creștini și localnici. Deci, într-o localitate acolo unde există biserică este clar și cert faptul că avem hramul bisericii care este totodată hramul localității respective, iar acolo unde biserica lipsește se sărbătorește doar hramul localității.

Urmare a analizei neconcordanțelor cadrul normativ existent, în vigoare: 1) HP nr. 433/1990 (declară zile de odihnă ziua sfântului în al cărui nume e sfințită biserica din localitatea respectivă); 2) Codul muncii nr. 154/2003 (în Republica Moldova zile de sărbătoare nelucrătoare sunt: ziua Hramului bisericii din localitatea respectivă, declarată în modul stabilit de Consiliul Local al municipiului, orașului, comunei, satului); 3) Legea nr. 436/2006 (pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi..., consiliul local realizează următoarele competențe: ... stabilește data celebrării hramului localității...), referitor la ziua Hramului bisericii și ziua Hramului localității, intervin cu propunerea să se aducă claritate la acest compartiment (legat de sărbătorirea hramului bisericii și/sau a hramului localității respective).

Varianta consensuală ar fi statuarea următoarelor prevederi: „Se consideră zi de odihnă – Ziua Hramului bisericii și/sau a hramului localității, declarată de către Consiliul Local al municipiului, comunei, satului”, în actele normative enumerate mai sus. În condițiile legii, este posibilă, oportună și necesară indicarea expresă și exhaustivă a faptului sărbătoririi: 1) atât a hramului bisericii cât și hramului localității acolo unde există biserică și 2) doar a hramului localității, acolo unde nu există biserică, din considerentele menționate mai sus.

5. Fundamentarea economic-financiară

Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli financiare suplimentare respectiv, nu necesită alocarea de mijloace financiare din contul bugetului de stat sau al bugetelor locale.

6. Modul de încorporare a actului fin cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege este corelat cu prevederile actelor normative în vigoare și nu afectează caracterul unitar al cadrului normativ existent.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul Decizional, proiectul de lege urmează a fi supus consultărilor publice.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei anticorupție de către Centrul National Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu transpune prevederi ale legislației Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul de lege urmează a fi remis către Ministerul Justiției pentru efectuarea expertizei juridice.

11. Constatările altor expertize

În esență, obiectul prezentului proiect de lege este deja parte integrantă a cadrului normativ în vigoare și sunt necesare doar unele ajustări, pentru ca actele normative respective să corespundă criteriului de calitate al legii, respectiv, nu este necesară elaborarea Analizei Impactului de Reglementare (AIR). Acest proiect de lege va avea impact social, religios, economic și public benefic pentru comunitățile locale deoarece acestea vor beneficia de un cadru normativ pertinent.

Deputat în Parlament:

N. Rusol

